Súd:	Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka:	6P/114/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8823201644
Dátum vydania rozhodnutia:	26. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Iveta Mihóková
ECLI:	ECLI:SK:OSVT:2023:8823201644.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudkyňou JUDr. Ivetou Mihókovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX a mal. C. B., nar. XX.XX.XXXX, toho času C. D., E. X, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, za účasti matky F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXX, v konaní o zmenu zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, takto

r o z h o d o l :

M e n í s a výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 6P/2/2020-28 zo dňa 30.01.2020 a to tak, že mal. deti, A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX budú ústavnú starostlivosť vykonávať v Liečebno-výchovnom sanatóriu, E. X.

Matka mal. detí j e p o v i n n á platiť výživné na každé z nich vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené a neplnoleté dieťa podľa osobitného predpisu, vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet Liečebno-výchovného sanatória, E. X, začínajúc právoplatnosťou rozsudku.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Tunajší súd uznesením č.k. 6P/114/2023 – 20 zo dňa 10.10.2023 začal bez návrhu konanie o zmenu zariadenia u mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX a mal. C. B., nar. XX.XX.XXXX.

2. Z obsahu podnetu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 6P/2/2020 zo dňa 30.01.2020 bola maloletým deťom A., C. a D. B. nariadená ústavná starostlivosť, ktorá sa toho času vykonáva v Centre pre deti a rodiny G. H. I. (ďalej aj „CDR G. H. I.“). Maloleté deti A. a C. boli od 01.07.2023 dočasne premiestnené na skupine v CDR G. H. I., nakoľko profesionálny rodič opakovane informoval CDR o problémoch v správaní maloletej A. a C. a domáhal sa premiestnenia detí, nakoľko nezvládal starostlivosť o tak problémové deti. Maloletá A. a C. začali od septembra 2022 navštevovať prvý ročník ZŠ J. G. H. I.. Škola centru pravidelne hlásila problémy v správaní maloletých detí počas vyučovacieho procesu. Škola nedisponuje možnosťou pridelenia asistenta a nevedia prispôsobiť vzdelávací proces záchvatom a neochote spolupracovať, s čím sa u maloletých detí denne stretávali. Od nástupu dievčat do Základnej školy odborný tím niekoľkokrát konzultoval nevhodné správanie sa dievčat a hľadal možné riešenia. Obe deti veľmi ťažko zvládajú fungovanie v školskom kolektíve. Ide o veľmi náročné deti, ktoré si vyžadujú neustálu pozornosť, trpezlivý prístup a emocionálne podnetné prostredie. Maloletá C. a A. navštevujú ambulanciu detskej psychiatrie. Maloletá A. má diagnostikovanú poruchu správania s opozičným, vzdorovitým správaním, inú poruchu správania, vývinovú poruchu reči a jazyka bližšie neurčenú. Maloletá C. má diagnostikovanú poruchu aktivity

pozornosti, hyperkinetickú poruchu správania, poruchu správania s opozičným, vzdorovitým správaním. Obe dievčatá majú nastavenú medikamentóznu liečbu.

3. Kolízny opatrovník odporučil zmenu zariadenia, nakoľko tá je v záujme mal. detí.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, oboznámením podnetu na začatie konania, uznesenia tunajšieho súdu č.k. 6P/114/2023 – 20 zo dňa 10.10.2023 o začatí konania bez návrhu, spisu tunajšieho súdu sp. zn. 6P/2/2020 a z neho rozsudku zo dňa 30.01.2020, uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 6P/114/2023 zo dňa 22.08.2023 o nariadení neodkladného opatrenia, vyjadrenia psychológa k premiestneniu mal. detí, správy Liečebno-výchovného sanatória v E. zo dňa 18.10.2023, správy kolízneho opatrovníka, rodných listov mal. detí a na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutočný stav veci:

5. Podľa rodných listov sa mal. A. B. narodila dňa XX.XX.XXXX a mal. C. B. dňa XX.XX.XXXX, obe z matky F. B., nar. XX.XX.XXXX. Otec na rodnom liste nie je uvedený.

6. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 6P/2/2020-28 zo dňa 30.01.2020 bola u oboch mal. detí nariadená ústavná starostlivosť v Centre pre deti a rodiny vo G. H. I.. Z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že v čase rozhodnutia súdu matka mal. detí bola vo výkone trestu odňatia slobody, starostlivosť o ne zabezpečovala stará matka. Podľa lekárskej správy detskej lekárky u mal. A. pri preventívnej prehliadke boli zistené zmeny v správaní dieťaťa, bola ustráchaná, cúvala pri náznaku pohybu smerom k nej. Na koži, trupe a končatinách mala početné jazvy, ktorých možnou príčinou mohli byť popáleniny ohorkami cigariet. Po príchode do zariadenia boli deti špinavé, zanedbané. U oboch boli prítomné parazity. Deti boli hladné. V starostlivosti o deti boli zistené vážne nedostatky do tej miery, že najvhodnejším riešením bola ústavná starostlivosť. Dovtedajšie opatrenia, a to sociálne poradenstvo, pomoc, podpora zo strany sociálnych pracovníkov, neviedli k náprave.

7. Uznesením č.k. 6P/114/2023-15 zo dňa 22.08.2019 Okresný súd Vranov nad Topľou nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil Centru pre deti a rodiny G. H. I., F. K. F. XX/X, G. H. I. dočasne odovzdať mal. deti A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX do zariadenia na výkon rozhodnutia súdu Liečebno - výchovné sanatórium E. X, XXX XX E.. Podľa odôvodnenia rozhodnutia od umiestnenia maloletých v CDR G. H. I. obe mal. deti absolvovali viacero odborných vyšetrení, boli nastavené na medikamentóznu liečbu, napriek tomu sa nepodarilo dostať ich správanie na požadovanú úroveň. Doterajšie opatrenia, spolupráca psychológa Centra so školským zariadením neviedli k náprave. Mal. deti sa liečia každá z nich kvôli viacerým diagnózam, preto je potrebný citlivý a špecifický prístup a sú zvýšené nároky na odbornú starostlivosť.

8. Z vyjadrenia psychológa Centra pre deti a rodiny vo G. H. I. k premiestneniu mal. detí zo dňa 21.08.2023 je zrejmé, že ide o deti, ktoré si vyžadujú neustálu pozornosť a emocionálne podnetné prostredie. Absolvovali viacero odborných vyšetrení. Ťažkosti pri vzdelávaní signalizovala Centru pre deti a rodiny aj základná škola, ktorú obe maloleté navštevujú. V školskom prostredí dlhodobo pretrváva nevhodné správanie, hľadali sa viaceré možnosti riešenia. Obe mal. sestry sú v starostlivosti ambulancie detskej psychiatrie. U oboch boli zistené viaceré diagnózy. Deti sú traumatizované svojou minulosťou, ťažko zvládajú fungovanie v školskom kolektíve, nedokážu spolupracovať na hodine, nerešpektujú pokyny. Ich správanie je nepredvídateľné, impulzívne, nedokážu svoje správanie ovládať. Nad dôsledkami svojho správania sa nezamýšľajú. Pri akomkoľvek odpore sa u nich prejavuje hnev a trucovitosť. U A. sa ojedinele vyskytuje aj agresívne správanie. Z dôvodu pretrvávajúcich problémov aj v súčinnosti so školským zariadením dospel psychológ CDR vo G. H. I. k záveru, že pre tieto mal. deti je potrebné nájsť vhodnejšie zariadenie. Obe potrebujú špecifický prístup.

9. Podľa správy Liečebno-výchovného sanatória v E. zo dňa 18.10.2023 mal. deti B. boli umiestnené do ich zariadenia dňa 04.09.2023. Adaptácia oboch detí na režim zariadenia je primeraná. Snažia sa plniť a rešpektovať pokyny dospelých zamestnancov. V dopoludňajších hodinách navštevujú vyučovanie. Občas sa stane, že A. vybehne z triedy. Jej správanie nie je nebezpečné, nemá agresívne prejavy. Postupne dochádza k zlepšeniu jej celkového správania. Popoludní sú obe sestry zapojené do prípravy na vyučovanie. Venujú sa následne i pohybovým hrám s inými deťmi, nevyvolávajú konflikty ani bitky. Sú zapojené do individuálnych terapeutických stretnutí, ktoré sú prispôsobené ich potrebám. Na

základe doterajších krokov, vzdelávaní a prejavov v správaní detí odporúčajú, aby mal. deti pokračovali v liečebno-výchovnom pobyte v uvedenom zariadení.

10. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny G. H. I. zo dňa 25.10.2023 vyplýva, že biologickí rodičia sa o maloleté deti začali zaujímať od októbra 2022. Dňa 07.12.2022 navštívili maloleté deti domáce prostredie. Neskôr sa uskutočnil pobyt počas zimných prázdnin. Rodičia maloletých detí centru hneď na druhý deň pobytu volali, aby prišli pre maloletú C.. Po príchode sociálnych pracovníčok do rodiny sa rodičia sťažovali na nevhodné správanie maloletej C.. Dieťa im neustále utekalo, nepekne nadávalo matke a nechcelo vôbec rešpektovať rodičov. Nakoľko sa rodičia obávali, že dieťa neustriehnu, privolali pracovníkov centra, aby si dieťa vzali. Rodičia si u dievčat všimli veľmi nevhodné správanie, dievčatá boli až nepríjemne kontaktné a mali ukazovať nevhodné vzorce správania. Rodina obýva murovanú chatrč, ktorá pozostáva z dvoch miestností. Jedna miestnosť slúži ako kuchyňa a izba na spanie zároveň, druhá izba slúži ako izba na spanie. Domácnosť je zariadená základným nábytkom. V domácnosti je prívod elektriny, vykurovaná pieckou na tuhé palivo. Sociálne zariadenie nie je súčasťou domácnosti. Hygiena je na nižšej úrovni. Matka maloletých detí je nezamestnaná, poberateľkou prídavku na maloleté dieťa v sume 60,- EUR mesačne. Matka maloletých detí v rozhovore so sociálnym pracovníkom uviedla, že so zmenou zariadenia pre maloleté deti súhlasí, nakoľko sú nezvládnuteľné a starostlivosť o nich by nezvládla. Odporúčajú zmenu zariadenia, nakoľko je v záujme maloletých detí.

11. Kolízna opatrovníčka na pojednávaní uviedla, že naďalej pretrvávajú dôvody, aby mal. deti zotrvali v Liečebno-výchovnom zariadení v E.. V biologickej rodine je málo podnetné prostredie. Aktuálne by návrat detí do rodiny nebol možný. Mal. deti sú nastavené na medikamentóznu liečbu, liečebný proces je veľmi dôležitý. Je potrebné úzko spolupracovať s lekárom, aby sa ich zdravotný stav upravil.

12. Matka vo svojej výpovedi uviedla, že má záujem o svoje deti a chce byť s nimi v kontakte. Aktuálne žije v rodinnom dome s deťmi. Zabezpečuje starostlivosť o svoje štyri deti, ako aj o vnučku A., ktorá je dieťaťom jej dcéry J. B.. Vnučka jej bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, lebo jej matka je maloletá, má 17 rokov. Jej dcéra J. žije s ňou v spoločnej domácnosti sama. Jej druh, ktorý je otcom všetkých detí, aj C. a A., neuznal otcovstvo. Aktuálne je opäť vo výkone trestu odňatia slobody. Mal by sa vrátiť v budúcom roku. Ďalej matka uviedla, že je nezamestnaná, poberá rodičovský príspevok a rodinné prídavky. Je nemajetná, nevlastní majetok väčšej hodnoty. Nemá žiadne úspory. Je samoživiteľkou detí, pretože u niektorých detí jej druh otcovstvo neuznal, teda neuhrádza ani výživné na ne.

13. Súd vec takto právne posúdil.

14. Podľa § 54 ods. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len ,,Zákon o rodine“) súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

15. Podľa § 55 ods. 1 Zákona o rodine súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

16. V zmysle ust. § 56 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Zákona o rodine, ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Poručník nie je povinný osobne sa starať o maloleté dieťa. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu. Ak sa poručník o dieťa osobne nestará, dohliada na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa dieťaťu poskytuje.

17. Podľa § 58 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a ods. 6 Zákona o rodine, v rozhodnutí o ustanovení poručníka súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude poručník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je poručník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa a správy o maloletom dieťati. Pri výkone správy majetku maloletého

dieťaťa poručníkom sa použije osobitný predpis. Poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu. Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka a najmenej dvakrát do roka v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany výkon funkcie poručníka hodnotí. Po zániku poručníctva je poručník povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku maloletého dieťaťa najneskôr do dvoch mesiacov po zániku svojho poručníctva.

18. S poukazom na ust. § 81 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

19. V zmysle § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

20. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

21. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Pri výpočte minimálneho výživného sa vychádza zo sumy životného minima uvedeného v § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. v platnom znení, teda zo životného minima pre zaopatrené neplnoleté dieťa, alebo nezaopatrené dieťa, a z tejto sumy sa vypočíta 30 %. Výsledok predstavuje minimálne výživné v zmysle § 62 ods. 3 Zákona o rodine a táto suma toho času činí 36,80,- EUR.

23. Berúc do úvahy výsledky vykonaného dokazovania, dospel súd k záveru, že v danom prípade je zmena zariadenia na výkon ústavnej starostlivosti najvhodnejším riešením a je aj v záujme maloletých detí. Maloleté deti majú diagnostikované viaceré poruchy správania, v dôsledku čoho sa u nich dlhodobo vyskytuje nevhodné správanie. Doterajšie zariadenie (Centrum pre deti a rodiny G. H. I.) nie je s poukazom na diagnostikované poruchy správania mal. detí a na ich zdravotné problémy naďalej vhodným zariadením pre výkon ústavnej starostlivosti. Liečebno-výchovné sanatórium v E., kde sú aktuálne mal. deti umiestnené na základe nariadeného neodkladného opatrenia, má zabezpečené podmienky pre poskytovanie starostlivosti, ktorú maloleté vzhľadom na ich diagnostikované poruchy správania potrebujú a je teda vhodnejším zariadením pre poskytovanie ústavnej starostlivosti ako Centrum pre deti a rodiny G. H. I.. S poukazom na to, že neboli zistené dôvody na zrušenie ústavnej starostlivosti, nakoľko návrat mal. detí do rodiny nie je možný vzhľadom na dlhodobé pretrvávajúce nevhodné správanie mal. detí, ktoré si vyžaduje medikamentóznu liečbu a dôsledný liečebný proces, pričom nie je predpoklad, aby matka v aktuálnej rodinnej situácii výchovu maloletých zvládla, čo aj sama potvrdila pred kolíznym opatrovníkom.

24. Súd zaviazal matku platením výživného na mal. dieťa berúc do úvahy jej osobné, zárobkové a majetkové pomery, ako aj ďalšie vyživovacie povinnosti vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa podľa osobitného zákona. Takéto výživné je povinný platiť každý rodič bez ohľadu na zárobkové a majetkové pomery. Určenie výživného pod túto hranicu nie je možné. Matka je poberateľkou rodičovského príspevku a rodinných prídavkov, iný príjem nemá. Je nemajetná a nevlastní majetok väčšej hodnoty. Poskytuje osobnú starostlivosť ďalším svojím štyrom

nezaopatreným deťom a svojej vnučke, ktorá jej bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti. Matka je povinná poukazovať výživné zariadeniu, v ktorom sú mal. deti umiestnené, t.j. na účet Liečebno-výchovného sanatória v E..

25. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove prostredníctvom tunajšieho súdu.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť (§ 365 CSP) len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak nebude vyživovacia povinnosť uložená týmto rozsudkom plnená v určenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.